

**К. Д. Ніколаєв**

кандидат сільськогосподарських наук, доцент,  
професор кафедри публічного адміністрування,  
Міжрегіональної Академії управління персоналом  
ORCID ID: 0000-0003-0404-6113

## ДО ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ СТРАТЕГІЧНОГО ПІДХОДУ

*Досліджено зв'язок між глобальними цілями сталого розвитку, які були визначені Організацією Об'єднаних Націй, та національними пріоритетами України в галузі екологічної безпеки. Здійснюється аналіз того, які з цих глобальних цілей найбільше відповідають національним стратегіям, та розглядаються можливі шляхи їх інтеграції у контексті українських умов та потреб. Обґрунтовані інтегровані стратегії, які поєднують глобальні цілі сталого розвитку з національними пріоритетами у сфері екологічної безпеки. Аналізовано можливість розробки законодавства, політик, програм та проєктів, спрямованих на досягнення цих цілей та забезпечення сталого розвитку. Виявлено залучення стейкхолдерів у процес адаптації глобальних цілей. Зазначено важливість залучення всіх зацікавлених сторін, таких як урядові органи, громадські організації, бізнес, академічні установи та громадянське суспільство, для ефективної реалізації стратегій та досягнення поставлених цілей. Підкреслено важливість моніторингу та звітності щодо досягнення глобальних цілей сталого розвитку. Обґрунтовано необхідність регулярного моніторингу прогресу та забезпечення прозорої звітності перед національною та міжнародною громадськістю. Зазначено, що система моніторингу та звітності є ключовим інструментом для успішної реалізації глобальних цілей. Крім того, автор розглядає важливість підтримки технологічного та фінансового переходу для досягнення глобальних цілей сталого розвитку. Зазначається, що Україні може знадобитися підтримка у вигляді технологічного трансферу, фінансової допомоги та сприяння інвестиціям в екологічно чисті технології та інфраструктуру. В цілому, стаття докладно аналізує проблему адаптації глобальних цілей сталого розвитку до національної стратегії екологічної безпеки України, пропонуючи конкретні шляхи реалізації та вирішення цієї проблеми.*

**Ключові слова:** Адаптація, глобальні цілі, сталий розвиток, національна стратегія, екологічна безпека, Україна, інтеграція, моніторинг, технологічний перехід, фінансовий перехід, співпраця.

**Постановка проблеми.** Актуальність пред- ставленої у статті проблеми полягає в тому, що вона визначає успішність стратегій збалансованого розвитку, здатних ефективно реагувати на глобальні виклики збереження природи та забезпечення сталого використання ресурсів для майбутніх поколінь. Забезпечення адаптації глобальних цілей до національної стратегії екологічної безпеки є критичним для забезпечення екологічної стійкості та соціально-економічного розвитку України в умовах посилення екологічних викликів та змін клімату.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Окремі аспекти проблеми ролі адаптації глобальних цілей сталого розвитку до національної стратегії екологічної безпеки України досліджували такі науковці, як: В. Боголюбов, Л. Мель-

ник, О. Ракоїд, Г. Буканов, Є. Буряк, К. Редько, А. Чорновол, Л. Громоздова, В. Громоздов, О. Кратко, Л. Мунтян, Л. Демчук, М. Хилько та інші.

**Мета статті.** Метою статті є дослідження та аналіз процесу адаптації глобальних цілей сталого розвитку до національної стратегії екологічної безпеки України з метою визначення оптимальних стратегій для забезпечення сталого розвитку та збереження довкілля в країні.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** У контексті сучасних викликів, пов'язаних з екологічною безпекою та сталим розвитком, адаптація глобальних цілей сталого розвитку до національної стратегії екологічної безпеки є надзвичайно важливим завданням для країни, включаючи Україну. Глобальні цілі сталого

розвитку, визначені Організацією Об'єднаних Націй, надають загальні рамки для збалансованого розвитку, що враховує економічні, соціальні та екологічні аспекти. Проте, для успішної реалізації цих цілей національні уряди повинні адаптувати їх до умов, пріоритетів та потреб своїх країн.

Важливо наголосити, що Україна, як країна зі складною екологічною ситуацією та регіональними викликами, зобов'язана забезпечити екологічну безпеку та сталий розвиток для своїх громадян. Адаптація глобальних цілей сталого розвитку до національної стратегії екологічної безпеки України вимагає комплексного підходу, який охоплює аналіз, планування, впровадження та моніторинг заходів з метою досягнення глобальних цілей, відповідаючи внутрішнім потребам та обмеженням країни.

Слід розглянути ключові аспекти такої адаптації, такі як взаємозв'язок між глобальними цілями та національними пріоритетами, розробка інтегрованих стратегій, залучення стейкхолдерів, моніторинг та звітність, а також потребу у технологічному та фінансовому підтримці. Дослідження адаптації глобальних цілей сталого розвитку до національної стратегії екологічної безпеки України відіграє ключову роль у формуванні ефективних політик та стратегій, спрямованих на стале та безпечне майбутнє країни.

Л. Громоздова та В. Громоздов [4] вважають, що аналіз зв'язку між глобальними цілями сталого розвитку та національними пріоритетами в галузі екологічної безпеки є ключовим етапом

для розробки ефективних стратегій розвитку країни. Нижче наведена таблиця, яка включає ключові аспекти цього аналізу, що допомагають у зрозумінні та систематизації взаємозв'язків між глобальними цілями та національними пріоритетами в контексті екологічної безпеки України.

Отже, з таблиці видно про важливість ґрунтовного аналізу та узгодження глобальних цілей з національними пріоритетами. Цей аналіз допомагає країні краще зрозуміти, які аспекти міжнародних зобов'язань найбільш відповідають її власним потребам і умовам. Враховуючи ці фактори, Україна може розробити ефективні стратегії та програми для досягнення глобальних цілей сталого розвитку в контексті забезпечення екологічної безпеки.

Варто наголосити, що розробка інтегрованих стратегій є важливим кроком для досягнення глобальних цілей сталого розвитку та національних пріоритетів в сфері екологічної безпеки України. Цей процес передбачає не лише узгодження глобальних та національних мета цілей, але й створення системи стратегій та заходів, спрямованих на їх виконання. Слід розглянути детальніше кілька ключових аспектів цієї теми:

– *гармонізація з міжнародними зобов'язаннями*: інтегрована стратегія має бути узгоджена з міжнародними зобов'язаннями, зокрема з цілями сталого розвитку ООН та іншими міжнародними угодами та конвенціями. Це дозволяє Україні забезпечити відповідність своїх дій глобальним стандартам та сприяти міжнародній співпраці;

Таблиця 1

### Ключові аспекти аналізу зв'язку між глобальними цілями сталого розвитку та національними пріоритетами в контексті екологічної безпеки України

Ключовий аспект	Опис
Порівняння проблемних питань	порівняння екологічних проблем України з глобальними проблемами сталого розвитку
Визначення потреб і можливостей	визначення того, які глобальні цілі сталого розвитку найбільш відповідають потребам та можливостям України
Урахування соціальних та економічних аспектів	аналіз взаємодії глобальних цілей з соціальними та економічними аспектами національного розвитку
Участь стейкхолдерів	залучення всіх зацікавлених сторін до процесу аналізу та визначення пріоритетів
Оцінка наукових даних та експертних оцінок	використання наукових даних та експертних оцінок для кращого розуміння проблем та їхніх наслідків
Врахування потенціалу для партнерства та співпраці	визначення можливостей для міжнародного співробітництва та партнерства в реалізації глобальних цілей
Урахування впливу політичного та економічного контексту	аналіз впливу політичних та економічних чинників на визначення пріоритетів та реалізацію цілей
Аналіз потенційних перешкод та викликів	визначення можливих перешкод та викликів, які можуть виникнути під час реалізації глобальних цілей

Розроблено автором [4].

– *узгодження з національними потребами та пріоритетами*: розробка інтегрованої стратегії повинна враховувати конкретні потреби та пріоритети України в галузі екологічної безпеки. Це включає врахування екологічних проблем, рівня розвитку економіки, соціальних аспектів та інших факторів;

– *забезпечення координації між різними секторами та зацікавленими сторонами*: інтегрована стратегія повинна забезпечити ефективну координацію між різними секторами уряду, громадським суспільством, приватним сектором та іншими зацікавленими сторонами. Це допомагає уникнути дублювання зусиль та максимізувати вплив заходів;

– *моніторинг та оцінка результативності*: важливо встановити систему моніторингу та оцінки, яка дозволить відстежувати прогрес виконання стратегії та вчасно коригувати дії в разі необхідності. Це допомагає забезпечити ефективність та відповідність стратегії поставленим цілям;

– *залучення ресурсів та підтримки*: реалізація інтегрованої стратегії може вимагати значних ресурсів, включаючи фінансові, технічні та людські. Забезпечення необхідної підтримки та ресурсів від уряду, міжнародних партнерів та інших зацікавлених сторін є важливою умовою успішної реалізації стратегії [5, с.219-224].

У цілому, розробка інтегрованих стратегій є ключовим етапом для досягнення екологічної безпеки та сталого розвитку в Україні. Цей процес вимагає комплексного підходу, врахування міжнародних та національних аспектів, а також активного залучення всіх зацікавлених сторін.

На думку вченого Г. Буканова [2], що залучення стейкхолдерів є ключовим аспектом успішної адаптації глобальних цілей сталого розвитку до національних стратегій екологічної безпеки в Україні. Важливо залучити урядові органи на всіх рівнях у процес адаптації глобальних цілей. Це включає міністерства та відомства, які відповідають за екологічну політику, економіку, фінанси тощо. Регулярний обмін інформацією та координація між різними відомствами є ключовим для успішної реалізації адаптованих стратегій.

Крім того, громадські організації грають важливу роль у визначенні екологічних проблем, створенні ефективних політик та моніторингу їх виконання. Залучення громадських організацій дозволяє забезпечити широку підтримку та врахування інтересів громадськості. Підприємства

мають великий вплив на стан навколишнього середовища через свою діяльність та виробничі процеси. Залучення бізнесу до адаптації глобальних цілей сприяє розвитку екологічної відповідальності та реалізації зелених ініціатив. Вчені та дослідницькі інститути мають великий досвід та знання щодо екологічних проблем та можливих шляхів їх вирішення. Залучення академічних установ сприяє науковому обґрунтуванню стратегій та впровадженню інноваційних рішень. Активна участь громадян у прийнятті рішень та моніторингу діяльності уряду є важливою складовою демократичного процесу. Залучення громадянського суспільства забезпечує врахування різноманітних поглядів та інтересів громадян у розробці та реалізації стратегій [1].

Взагалі, залучення різних стейкхолдерів у процес адаптації глобальних цілей сталого розвитку дозволяє забезпечити широку підтримку, ефективність та сталість стратегій у сфері екологічної безпеки. Такий підхід сприяє реалізації цілей та досягненню позитивних результатів на користь усього суспільства.

На думку М. Хилько [7], який вважає, що моніторинг та звітність є ключовими елементами успішної реалізації глобальних цілей сталого розвитку та адаптації їх до національних стратегій екологічної безпеки.

Не заперечними є важливість та потрібність системи моніторингу та звітності в контексті досягнення глобальних цілей сталого розвитку в Україні. Цей процес є ключовим для забезпечення прозорості, відкритості та ефективності в реалізації стратегій та ініціатив, спрямованих на покращення якості життя та збереження природних ресурсів. Нагадує про важливість взаємодії між урядом, громадськістю та іншими зацікавленими сторонами у процесі досягнення спільних цілей сталого розвитку.

Доречно наголосити, що технологічний та фінансовий перехід важливі для України з урахуванням глобальних цілей сталого розвитку. Варто розглянути цей аспект детальніше:

– *технологічний трансфер*: Україні може знадобитися доступ до передових технологій, які дозволять зменшити вплив на навколишнє середовище та підвищити ефективність використання ресурсів. Технологічний трансфер може здійснюватися через співпрацю з міжнародними партнерами, обмін досвідом та залучення зарубіжних експертів;

– *фінансова допомога та інвестиції*: урядові та приватному сектору може бути потрібна

фінансова підтримка для реалізації проєктів, спрямованих на досягнення глобальних цілей. Це може включати надання грантів, низько дохідних кредитів, а також приваблення інвестицій з міжнародних джерел;

– *створення сприятливого інвестиційного клімату*: Україна може працювати над поліпшенням інвестиційного клімату для залучення приватних інвестицій у сектори, що сприяють сталому розвитку. Це може включати заходи з підтримки підприємництва, спрощення законодавства та регулятивного середовища для інвесторів;

– *розвиток екологічно чистих технологій*: Україні слід сприяти розвитку та впровадженню екологічно чистих технологій у різних галузях, таких як виробництво, енергетика, транспорт тощо. Це може здійснюватися через науково-дослідну діяльність, інноваційні програми та стимулювання підприємств до впровадження екологічно чистих технологій [3, с.135-143].

У цілому, підтримка технологічного та фінансового переходу є важливим фактором для досягнення глобальних цілей сталого розвитку в Україні. Це вимагає комплексного підходу та співпраці між різними зацікавленими сторонами для створення сприятливих умов для розвитку та впровадження нових екологічно чистих технологій та підтримки розвитку сталого виробництва.

**Висновок.** Таким чином, проаналізувавши вищезазначене можна дійти висновку, що адаптація глобальних цілей сталого розвитку до національної стратегії екологічної безпеки України є ключовим етапом для забезпечення сталого розвитку країни. Цей процес передбачає глибокий аналіз, розробку інтегрованих стратегій, залучення стейкхолдерів та систематичний моніторинг. Підтримка технологічного та фінансового переходу важлива для успішної реалізації цих цілей. Тільки спільні зусилля всіх зацікавлених сторін дозволять досягти сталого розвитку та екологічної безпеки в Україні.

#### Список використаної літератури:

1. Боголюбов В. М., Мельник Л. Г., Ракоїд О. О. Стратегія сталого розвитку: Підручник К.: ВЦ НУБІПУ, 2018 р. 446 с.
2. Буканов Г. М. Концепція сталого розвитку як основа формування державної екологічної політики на державному та регіональному рівнях. *Державне управління*. № 3, 2020 р. URL: [https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/3\\_2020/15.pdf](https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/3_2020/15.pdf)
3. Буряк Є. В., Редько К. Ю., Чорновол А. О., Орленко О. В. Соціально-економічні аспекти сталого розвитку України в умовах війни (євроінтеграційні аспекти). *Серія економічна. Серія юридична*. № 34, 2022 р. С. 135-143
4. Громоздова Л., Громоздов В. Глобальні цілі сталого розвитку в регіональній політиці України. *Міжнародна економічна політика*. № 2, 2017 р. URL: [http://iejjournal.com/journals/27/2018\\_8\\_Hromozdova\\_Hromozdov.pdf](http://iejjournal.com/journals/27/2018_8_Hromozdova_Hromozdov.pdf)
5. Кратко О. В., Мунтян Л. Я., Демчук Л. І. Екологічна безпека України в контексті сталого розвитку. *Екологічні науки*. № 7, С. 219-224 URL: <http://ecoj.dea.kiev.ua/archives/2021/7/39.pdf>
6. Опубліковано текст “Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату” 2021 р. URL: <https://ecolog-ua.com/news/opublikovano-tekst-strategiyi-ekologichnoyi-bezpeky-ta-adaptaciyi-do-zminy-klimatu>
7. Хилько М. І. Екологічна безпека України: Навчальний посібник. К., 2017 р. 267 с.
8. Chorna, O., Semenets-Orlova, I., Shyshliuk, V., Pugachov, M., & Pugachov, V. (2023). Anti-Crisis Regulation of Enterprises Through Digital Management. *Journal of Law and Sustainable Development*, 11(3), e816-e816
9. Radchenko, O., Kovach, V., Radchenko, O., Kriukov, O., Sydorhuk, L., Sharov, P., & Semenets-Orlova, I. (2021). Principles of natural capital preservation in the context of strategy of state environmental safety. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 280, p. 09024). EDP Sciences.
10. Semenets-Orlova, I., Kushnir, V., Rodchenko, L., Chernenko, I., Druz, O., & Rudenko, M. (2023). Organizational Development and Educational Changes Management in Public Sector (Case Of Public Administration During War Time). *International Journal of Professional Business Review*, 8(4), e01699. <https://doi.org/10.26668/businessreview/2023.v8i4.1699>.
11. Semenets-Orlova, I., Rodchenko, L., Chernenko, I., Druz, O., Rudenko, M., & Poliuliakii, R. (2022). Requests for public information in the state Administration in situations of military operations. *Ann. Fac. Der. U. Extremadura*, 38, 249.

#### Nikolaiev K. D. On the issue of ensuring environmental security of Ukraine on the basis of a strategic approach

*The connection between the global goals of sustainable development, which were determined by the United Nations, and the national priorities of Ukraine in the field of environmental security was studied. An analysis is made of which of these global goals are most consistent with national strat-*

*egies, and possible ways of their integration in the context of Ukrainian conditions and needs are considered. Well-founded integrated strategies that combine the global goals of sustainable development with national priorities in the field of environmental security. The possibility of developing legislation, policies, programs and projects aimed at achieving these goals and ensuring sustainable development is analyzed. Involvement of stakeholders in the process of adaptation of global goals was revealed. The importance of the involvement of all stakeholders, such as government bodies, public organizations, business, academic institutions and civil society, for the effective implementation of strategies and the achievement of set goals is noted. The importance of monitoring and reporting on the achievement of global sustainable development goals is emphasized. The need for regular monitoring of progress and provision of transparent reporting to the national and international public is substantiated. It is noted that the monitoring and reporting system is a key tool for the successful implementation of global goals. In addition, the author considers the importance of supporting the technological and financial transition to achieve the global goals of sustainable development. It is noted that Ukraine may need support in the form of technology transfer, financial assistance and promotion of investments in environmentally friendly technologies and infrastructure. In general, the article analyzes in detail the problem of adapting the global goals of sustainable development to the national strategy of environmental security of Ukraine, offering specific ways of implementing and solving this problem.*

**Key words:** *Adaptation, global goals, sustainable development, national strategy, environmental security, Ukraine, integration, monitoring, technological transition, financial transition, cooperation.*